

kár minden krajcárért, amelyet a halálára már teljesen megérett épület javítására fordítanak; ehelyett egy új színház felépítésére kellene gondolnia a városnak, de ne építtesse ezt a régi helyére, az évenkénti árvíznek kitett sétatérre, hanem másková, a belváros területére. Ahelyett, hogy ezt a tanácsot megfontolta volna a város, 1860. után átengedte a színház teljes igazgatását és kezelését a Győr városi Színházi Részvény Egyesületnek, amely részvények alapján összegyűjtött pénzét a régi, korhadt és elrongyolódott épület tatarozásába ölte bele. A ki-egyezés után óriási léptekben haladt előre a város megmagyarosodása. 1867-től kezdve a nyaranként játszó német társulatok nem tudták már kihuzni a szezonjukat (husvét-től októberig). Már csak két hónapig, hat hétig tudtak valahogyan exisztálni, sokszor teljesen kudarccal távoztak.

1885-ben játszott az utolsó német társulat a színházban. Ezzel győzött ugyan a magyar színészet, de elvesztette a versenytárs kimulásával egyetlen egy stimulánsát is, amely folyton nógatta és sarkalta minden erejének és tudásának összedésére, hogy ne mondhasa senkisémet a magyar műzsa szégyenére, hogy »a németek mégis jobban játszanak.«

A színház történetét 1890-től a mai napig nem írta meg senkisémet. A színház már a hatvanas években igen sokat veszített művészi komolyságából, a komoly darabokat és a finom vígjátékokat kiszorították az operett, a francia pikanteria. Ez a processzus 1890-ben folytatódott. A színház már nem nyújtott művészetet, hanem művészet-pótlékot. A győri színház olyan kétségbeesett, siralmas állapotban volt, hogy a közönség akkor sem járt színházba, ha jó társulat játszott benne — pedig egy 50.000 lakossal bíró városba csak jó társulat jön —; lehetetlen állapotok uralkodtak a régi bódében; a légkutat tűrhetlensége, a padló korhadtsága, a karzatok düledező állapota semmisem ahhoz képest, hogy előadás alatt a nézők ölébe néha egy-egy jól megtermett patkány is bele ugrott. Mivel a folytonos és állandó pepecselés nem használt és mivel a város nem tudta magát elhatározni egy teljesen új színháznak felépítésére, a győri államrendőrség

vezetője 1927-ben betiltotta a tűzveszélyes és rozoga épületben bármi néven nevezendő előadásoknak tartását. A már engedélyt nyert színigazgató felebbezésére a hatóságok még néhány hónapig megnyújtották a színház életét. Végre érvénybe lépett a bezárási rendelet, miután 130 évig játszottak az idejét bőven kiszolgált, többszörösen restaurált Múzsateplomban. Azóta Győrnek nincsen színház-társulata, minden évben jön egy pár heti staggionéra Alapi Nándor társulata, a Győri Lloyd nagytermében játszván. Más ilyen staggione-színház a Szentiványi Béláé. Győr városának és társadalmának kontroverz kérdése az, hogy hol álljon az új színház? Több terv merült fel, valószínűleg a Bisinger-sétányra fogják elhelyezni.

Győr szabad királyi városa színházi tervpályázatot írt ki. Ez lejárt 1929. szept. 28-án. A pályázóknak a városi tanács feltételeket is kötött ki. Ezek: az új színház befogadóképessége legyen 900 személyes. Csak ülőhelynek szabad lenniük. Állóhely nem lesz. Az építkezési pályázat meghatározza a színpad méreteit is. A színpad magassága 10 méter, szélessége 20 méter, mélysége 10 méter kell hogy legyen. Emellett a tervezőnek hátszínpad létesítésére is kell gondolnia. A zenekar — sülyesztve — adjon kényelmes elhelyezést 40 zenésznek és hangszereinek. A színház emberi számítás szerint 1931-ben készen fog állni. A város nem lesz fukar, néhány millió pengőjébe fog kerülni az új színház fényes palotája. Ha a régi nagy művészeknek lelke visszajár az utódokba, nem kell féltenuünk a most építendő új győri színházat sem attól, hogy üresen fog állani.

(Irodalom: Dr. Kovács Pál cikke Fehér Ipoly könyvében: »Győr megye és város Egyetemes Leírása.« 1874. 242—245.

Koltai Virgil: Győr színészete. Két kötet. 1890.

Lám Frigyes: »Egy győri polgár a reformkorszakban«. 1928. (Színházról 50—78. és 134—136. lapokon.) Lám Frigyes: »Színházunk külső története dióhéjban« 1928. Lám Frigyes: »A győri német színészet története«. (1742—1885.) Sajtó-készen. Kb. 20 ív. Színlapgyűjtemény a Szt. Benedek-rend győri múzeu-